

Parlamentul României

Senat

*Comisia juridică, de numiri,
Disciplină, imunități și validări
XIX/344/2012*

Raport asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr.1/2011

Cu adresa nr. L537/2011 din 3.10.2012, Comisia juridică a fost sesizată în vederea reexaminării **Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011**, pentru punerea ei de acord cu Decizia nr. 681 din 27 iunie 2012 a Curții Constituționale.

Camera Deputaților, ca și primă Cameră sesizată, a **respins legea** venită la reexaminare ca urmare a obiecției de neconstituționalitate formulată de Președintele României și admisă de Curtea Constituțională.

Membrii Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări, în ședința din 16 octombrie 2012, analizând decizia menționată mai sus, au reținut următoarele:

- Curtea Constituțională, în jurisprudența sa (Decizia nr. 1569/2011), a reținut că, potrivit prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011, fondatorii universităților particulare contribuie cu un patrimoniu inițial la înființarea acestora. După dobândirea personalității juridice, acestea administrează **un patrimoniu propriu al instituțiilor de învățământ superior**, alcătuit din patrimoniul inițial al fondatorilor și din patrimoniul dobândit pe durata de existență a universităților particulare. Prin urmare, Curtea a statuat că patrimoniul constituit în condițiile menționate poate aparține numai universităților particulare înființate. Aceasta nu înseamnă că fondatorii nu au dreptul, în caz de desființare a universității particulare, să li se restituie părțile sociale inițiale.
- Dispozițiile legale criticate în speță instituie exproprierea instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale în favoarea fondatorilor, prin introducerea sintagmei „**patrimoniul acestor instituții este proprietatea privată a fondatorilor**” la alin. 1 al art. 229 din Legea nr.

1/2011. Prin urmare, se transferă fondatorilor atât patrimonial lor inițial, alcătuit din drepturi și obligații, considerat ca făcând parte, în continuare, din patrimonial lor general, cât și patrimonial dobândit de instituțiile de învățământ menționate, ulterior înființării lor.

- Instituțiile menționate sunt persoane juridice al căror patrimoniu este constituit în condițiile legii și al căror drept de proprietate este garantat de Constituție. Având în vedere că, în patrimoniu, se regăsește și dreptul de proprietate, dispozițiile legale criticate încalcă prevederile art. 44 alin. (2) (*“Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular”*) și ale art. 44 alin. (3) din Constituție (*“Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire”*).
- Modificările propuse nu sunt corelate așa încât să excludă orice echivoc, așa cum prevăd, imperativ, normele de tehnică legislativă. Astfel, în dispozițiile art. 230 alin. (2) din lege, așa cum se propun a fi modificate, se stipulează că, în caz de desființare, dizolvare sau lichidare, **patrimoniul** instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale particulare **revine** fondatorilor, în condițiile în care, la alin. (1) al art. 229, se stipulează că **patrimoniul** *“este proprietatea privată a fondatorilor”*.
- Prin faptul că se condiționează dreptul de dispoziție asupra bunurilor acestor instituții de acordul fondatorilor, se realizează o restrângere a exercițiului dreptului de proprietate care nu respectă condițiile impuse de art. 53 din Constituție.
- De asemenea, prin restrângerea dreptului de dispoziție al instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale, se încalcă autonomia lor universitară.
- Această lege, în forma în care a fost trimisă la promulgare, îi consideră pe fondatori proprietarii instituțiilor de învățământ superior particulare și confesionale, or legea se referă la patrimoniu, care cuprinde drepturi și obligații.
- Dispozițiile art. 128 alin. (2) lit. b) din lege, astfel cum se propune a fi adoptate, prevăd că „situațiile de conflicte de interese și incompatibilități, incluzând prevederea că în **universitățile de stat** nu pot avea, în același timp, funcții de conducere în aceleași organisme sau în organisme aflate în relații directe de subordonare persoane având calitatea de soț, soție, rude și afini până la gradul al III-lea inclusiv“. Se instituie, astfel, un regim diferit între cadrele didactice universitare din învățământul superior particular și confesional, pe de o parte, și cel de stat, pe de altă parte, încălcându-se prevederile art. 16 din Constituție.
- Autonomia universitară prevăzută de art. 32 alin. (6) din Constituție este încălcată și prin faptul că structurile și funcțiile de conducere ale universităților particulare și confesionale particulare, atribuțiile, durata

mandatelor, precum și alte considerente legate de statutul acestora sunt stabilite de Carta universitară, **cu avizul conform al fondatorilor** și aprobate de senatul universitar.

- Curtea Constituțională a precizat în Decizia nr. 681/2012 că, întrucât anumite prevederi din legea modificată sunt neconstituționale, celelalte dispoziții nu ar mai putea produce efecte juridice după o eventuală intrare în vigoare, întrucât această lege de modificare a fost gândită ca un tot unitar, de natură să aducă schimbări importante sistemului educației naționale, or aplicarea unor dispoziții legale disparate ar afecta coerența sistemului educației naționale, prin lipsă de claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate. Prin urmare, forul constituțional a admis obiecția de neconstituționalitate a Președintelui și a constatat că dispozițiile (în integralitate, deci, a) Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 sunt neconstituționale.

A existat și o **opinie separată** a doi judecători de la Curtea Constituțională, bazată pe considerentul că interpretarea sistematică a textelor criticate și raportarea acestora la întreg conținutul legii **par a încălca** dispozițiile constituționale ale art. 44 alin. (1) și (2) privind dreptul de proprietate și ale art. 32 alin. (6) privind autonomia universitară, dar că, în lipsa acestor prevederi modificatoare, care au fost declarate neconstituționale, se poate susține, fără putință de tăgadă, că este încălcat dreptul de proprietate al fondatorilor, și nu dreptul de proprietate al instituțiilor de învățământ particulare. În opinia celor doi judecători, modificările aduse Legii educației naționale erau absolut necesare pentru a ocroti în mod egal dreptul de proprietate privată al fondatorilor asupra patrimoniului instituțiilor de învățământ superior particulare și a-l delimita, astfel, de dreptul de proprietate privată al statului asupra patrimoniului instituțiilor de învățământ de stat.

Întrucât, prin Decizia Curții Constituționale nr. 681/2012, a fost constatăată neconstituționalitatea legii în ansamblul său, iar nu doar a unor dispoziții din cuprinsul acesteia, nu sunt incidente prevederile art. 147 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora "*În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale*". În consecință, Comisia juridică a adoptat, în ședința din 16 octombrie 2012, un **raport de respingere** a Legii pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011.

În situația determinată de constatarea neconstituționalității legii în ansamblul său, pronunțarea unei astfel de decizii are un efect definitiv cu privire la acel act normativ, așa cum s-a pronunțat Curtea Constituțională în Decizia nr. 308/2012, astfel că, atât Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și

validări, prin raport, cât și plenul Senatului urmează să **respingă** *Legea pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011.*

În raport cu obiectul de reglementare, legea supusă reexaminării face parte din categoria legilor organice, potrivit art. 73 alin. (3) lit. n) din Constituție.

Senatul, în conformitate cu art. 76 alin. (1) din Constituția României și art. 88 alin. (8) pct. 2 din Regulamentul Senatului, ia în dezbatere această lege în calitate de Cameră decizională.

Președinte

Senator Toni Greblă

Secretar

Senator Florin Mircea Andrei

